

- **Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ ἐκ τῆς Αἵτνης ρύακα πυρὸς γενέσθαι**: Κύρια πρόταση

Λέγεται: απρόσωπο ρήμα

γενέσθαι: Ειδικό (= ότι) απαρέμφατο / υποκείμενο του απροσώπου «λέγεται»

ρύακα: υποκείμενο του απαρεμφάτου «γενέσθαι» (ετεροπροσωπία)

πυρὸς: γενική της ὕλης στο ρύακα

ἐν Σικελίᾳ: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει ΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΤΟΠΟ στο γενέσθαι

ἐκ τῆς Αἵτνης: Εμπρόθετος προσδιορισμός ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ στο γενέσθαι

Λέγεται, **λοιπὸν**, στη Σικελία ότι από την Αίτνα ξεχύθηκε πύρινο ρυάκι.

- **εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν**: Δευτερεύουσα **ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΗ** πρόταση.

ἐστιν: P----- Ως υποκείμενο εννοείται η λέξη («τοῦτο»)

μυθωδέστερόν: κατηγορούμενο στο («τοῦτο»)

(γιατί αν και μοιάζει με μύθο,

- **ἀλλ' ἀρμόσει καὶ νῦν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι**: Κύρια πρόταση

ἀρμόσει: ΑΠΡΟΣΩΠΟ ΡΗΜΑ

ἀκοῦσαι: Υ στο ἀρμόσει

τοῖς νεωτέροις: Δοτική προσωπική στο απρόσωπο ρήμα.

Από αυτήν εννοείται σε αιτιατική (τούς ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ) το υποκείμενο του απαρεμφάτου.

ἅπασι: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *τοῖς νεωτέροις*.

νῦν: Επιρρηματικός προσδιορισμός ΧΡΟΝΟΥ στο ἀκοῦσαι

θα είναι κατάλληλο όμως να το ακούσετε τώρα κι όλοι εσείς οι νεότεροι)

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ : πᾶς, ἅπας, ἄκρος, μόνος, ὅλος, ἔσχατος

- τοῦτον δὲ ρεῖν φασιν ἐπὶ τε τὴν ἄλλην χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων: φασιν: P ----- Ως υποκείμενο του ρήματος εννοείται : (τινές = κάποιοι) ρεῖν: Ειδικό απαρέμφατο ως Α του φασιν (= ειδικό απαρέμφατο) τοῦτον: υποκείμενο απαρεμφάτου (ΥΡ διαφέρει από ΥΑ → ετεροπροσωπία) ἐπὶ τὴν χώραν: Εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης σε τόπο στο ρεῖν τὴν ἄλλην: Επιθετικός προσδιορισμός στο χώραν πρὸς πόλιν: Εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης σε τόπο στο ρεῖν τινὰ: επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη «πόλιν» τῶν κατοικουμένων: Επιθετική μετοχή ως γενική διαιρετική στη λέξη «τινά» Ως υποκείμενο της μετοχής είναι το άρθρο της «τῶν» ἐκεῖ: Επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο στο «τῶν κατοικουμένων»	αυτό λένε ότι κυλούσε και προς την υπόλοιπη χώρα, και μάλιστα προς κάποια πόλη από τις εκεί κατοικημένες.
- Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμήσαι πρὸς φυγὴν, τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας: Κύρια πρόταση φασίν: Εννοείται ως ρήμα της πρότασης. Ως υποκείμενο ρήματος εννοείται το τινες. ὀρμήσαι: Α ρήματος «φασίν» (ειδικό απαρέμφατο) τοὺς ἄλλους: Υ του ὀρμήσαι πρὸς φυγὴν: Εμπρόθετος προσδιορισμός ΣΚΟΠΟΥ ΣΤΟ ὀρμήσαι ζητοῦντας: ΤΡΟΠΙΚΗ μετοχή. (μεταφράζεται με -οντας) Ως υποκείμενο της μετοχής τίθεται το τοὺς ἄλλους.	Οι άλλοι, λοιπόν, (λένε ὅτι) ὀρμησαν να φύγουν, ζητώντας τη σωτηρία τους,

τὴν σωτηρίαν: Α στο ζητοῦντας

τὴν αὐτῶν: Επιθετικός προσδιορισμός ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ στο «σωτηρίαν»

αὐτῶν= **αὐτοί** ζητοῦσι σωτηρίαν : επειδή το «αὐτοί» είναι υποκείμενο της πρότασης που δημιουργήσαμε λειτουργεί ως γενική **υποκειμενική** στο «σωτηρίαν»

- ἓνα δέ τινα τῶν νεωτέρων, **ὀρῶντα** τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀράμενον φέρειν: Κύρια πρόταση **φασίν**: Εννοείται ως ρήμα της πρότασης.

Ὡς υποκείμενο του ρήματος εννοείται το τινες.

φέρειν: Α στο «φασίν»

ἓνα: ΥΑ φέρειν (ετεροπροσωπία)

τινα: επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη «ἓνα»

τῶν νεωτέρων: Γενική διαιρετική στη λέξη «τινα»

ὀρῶντα: αιτιολογική μετοχή (επειδή)

Υποκείμενο της μετοχής : τινά [**ΤΟ ΥΜ συμφωνεί σε γένος -αριθμό και πτώση με τη μετοχή!!!**]

τὸν πατέρα: Α μετοχής «ὀρῶντα»

ὄντα - δυνάμενον - ἐγκαταλαμβανόμενον: ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΕΣ μετοχές από το ὀρῶντα.

Ὡς υποκείμενο των μετοχών : τὸν πατέρα

πρεσβύτερον: Κ στο «πατέρα»

ἀποχωρεῖν: Α στο «δυνάμενον»

ἓνας ὁμως από τους νεότερους,
επειδὴ ἐβλεπε ὅτι ο πατέρας του
ἦταν ηλικιωμένος και δεν
μπορούσε να φύγει, αλλά είχε
παγιδευτεῖ μέσα στη φωτιά, (λένε
ὅτι) αφού τον πήρε στους ὤμους
του τον μετέφερε.

Ως υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται : πατέρα υπό του πυρός: Εμπρόθετος προσδιορισμός αιτίας στο ἀποχωρεῖν	
- οἶμαι: Κύρια παρενθετική πρόταση. Ως υποκείμενο εννοείται το ἐγώ	νομίζω
- Φορτίου προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη: Κύρια πρόταση. ἐγκατελήφθη: ρήμα αὐτὸς: Υ του ἐγκατελήφθη προσγενομένου: ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ – ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗ :το Υ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΛΛΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΡΟΛΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ φορτίου: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ «προσγενομένου» - ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗ	επειδή, προστέθηκε φορτίο περικυκλώθηκε κι ο ίδιος.
- Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον: Κύρια πρόταση. <u>ἄξιον ἐστι</u>: Απρόσωπη έκφραση. θεωρῆσαι: Υ της απρόσωπης έκφρασης «ἄξιον ἐστι» Ως υποκείμενο του απαρεμφάτου ἡμᾶς τὸ θεῖον: Α στο θεωρῆσαι	Από αυτό το γεγονός αξίζει να παρατηρήσουμε
- <u>ὅτι</u> τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει: Δευτερεύουσα ειδική πρόταση ως <u>αντικείμενο του απαρεμφάτου θεωρῆσαι</u>. ἔχει: Ρήμα - Ως υποκείμενο του ρήματος εννοείται «το θεῖον» τοῖς ἀνδράσιν: ΔΟΤΙΚΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ στο <u>εὐμενῶς</u>: <u>εἶναι ἡ δοτική που εξαρτάται από εκφράσεις που δείχνουν φιλική/ εχθρική διάθεση.</u>	<u>ὅτι</u> το θεῖο ευνοεί τους αγαθούς ανθρώπους.

τοῖς ἀγαθοῖς: Επιθετικός προσδιορισμός στο ἀνδράσι εὐμενῶς: Επιρρηματικός προσδιορισμός ΤΡΟΠΟΥ ΣΤΟ ἔχει	
- Λέγεται γὰρ κύκλω τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρυῆναι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους: Κύρια πρόταση Λέγεται: ἀπρόσωπο ρήμα περιρρυῆναι - σωθῆναι: Ειδικά ἀπαρέμφата ως Υ στο ρήμα «λέγεται» (ἀπρόσωπο) τὸ πῦρ: Υ του περιρρυῆναι τὸν τόπον: Α στο περιρρυῆναι ἐκεῖνον: επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη «τόπον» κύκλω: δοτική του ΤΡΟΠΟΥ στο περιρρυῆναι τούτους: Υ στο σωθῆναι μόνους: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο τούτους (κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ : πᾶς, ἅπας, ἅκρος, ὅλος, μόνος, ἔσχατος χωρίς ἄρθρο)	Γιατί λέγεται ὅτι η λάβα κύλησε ολόγυρα και περικύκλωσε το μέρος εκείνο και ὅτι σώθηκαν μόνο αυτοί,
- ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χώρον: Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο τούτους. λέγεται: ἀπρόσωπο ρήμα (εννοούμενο) προσαγορεύεσθαι: Υ στο «λέγεται» (ειδικό) τὸ χωρίον: Υ στο «προσαγορεύεσθαι» (ετεροπροσωπία).	ἀπὸ τους οποίους ἀκόμη και σήμερα η περιοχή ἀποκαλεῖται «τόπος των ευσεβῶν»

χῶρον: Κατηγορούμενο στο «χωρίον» λόγω του συνδετικού «προσαγορεύεσθαι» τῶν εὐσεβῶν: Γενική κτητική στο «χῶρον» ἀφ' ὧν: Εμπρόθετος προσδιορισμός αιτίας στο «προσαγορεύεσθαι» ἔτι καὶ νῦν: Επιρρηματικοί προσδιορισμοί ΧΡΟΝΟΥ στο «προσαγορεύεσθαι»	
- τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας ἀπολέσθαι: Κύρια πρόταση Ὡς ρήμα της πρότασης εννοείται το απρόσωπο λέγεται. ἀπολέσθαι: Υ του απροσώπου «λέγεται» (ειδικό απαρέμφατο) τοὺς ποιησαμένους – τοὺς ἐγκαταλιπόντας: επιθετικές μετοχές ως υποκείμενα του ἀπολέσθαι τὴν ἀποχώρησιν: Α στο ποιησαμένους ταχεῖαν: Κ του Α στο «ἀποχώρησιν» γονέας: Α στο ἐγκαταλιπόντας τοὺς ἑαυτῶν: επιθετικός προσδιορισμός ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ στο «γονέας» ἑαυτῶν: γενική κτητική στο «γονέας» ἅπαντας: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «γονέας»	εκείνοι, όμως, που ἔφυγαν γρήγορα εγκαταλείποντας τους γονεῖς τους χάθηκαν ὅλοι. ΣΗΜ : επιθετικές είναι οι μετοχές που ἔχουν ἄρθρο και λειτουργοῦν συντακτικά στο λόγο ὅπως ἓνα ουσιαστικό (δηλ. Υ, Α, επεξήγηση...)

Μετάφραση: Λέγεται, λοιπόν, στη Σικελία (γιατί αν και μοιάζει με μύθο, θα είναι κατάλληλο όμως να το ακούσετε τώρα κι ὅλοι εσεῖς οι νεότεροι) ὅτι ἀπὸ την Αἴτνα ξεχύθηκε πύρινο ρυάκι· αὐτὸ λένε ὅτι κυλούσε και προς την υπόλοιπη χώρα, και μάλιστα προς κάποια πόλη ἀπὸ τις ἐκεῖ κατοικημένες. Οι ἄλλοι, λοιπόν, ὁρμησαν να φύγουν, ζητώντας τη σωτηρία τους, ἓνας ὅμως ἀπὸ τους νεότερους, ἐπειδὴ ἐβλεπε ὅτι ο πατέρας του ἦταν ἡλικιωμένος και δεν μπορούσε να φύγει, ἀλλὰ εἶχε παγιδευτεῖ μέσα στη φωτιά, ἀφοῦ τον πῆρε στους ὤμους του τον μετέφερε. Επειδὴ,

όμως, νομίζω ότι προστέθηκε φορτίο περικυκλώθηκε κι ο ίδιος. Από αυτό το γεγονός αξίζει να παρατηρήσουμε ότι το θείο ευνοεί τους αγαθούς ανθρώπους. Γιατί λέγεται ότι η λάβα κύλησε ολόγυρα και περικύκλωσε το μέρος εκείνο και ότι σώθηκαν μόνο αυτοί, από τους οποίους ακόμη και σήμερα η περιοχή αποκαλείται «τόπος των ευσεβών»· εκείνοι, όμως, που έφυγαν γρήγορα εγκαταλείποντας τους γονείς τους χάθηκαν όλοι.

Ο ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ περιλαμβάνει τις εξής υποκατηγορίες :

- A) εμπρόθετος στάσης σε τόπο
- B) εμπρόθετος προέλευσης / κίνησης από τόπο
- Γ) εμπρόθετος της κατεύθυνσης σε τόπο
- Δ) εμπρόθετος του διαμέσου

ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΦΥΛΛΟ ΧΑΡΤΙ : Να κλίνετε τους τύπους «ληφθήσομαι» και «έλήφθην» σε όλες τις εγκλίσεις και απαρέμφατα και μετοχές.

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ

1. Μεταφράζεται : ότι, να
2. Είναι πάντα συνημμένα (ή στο Υ ή στο Α του ρήματος)
3. Εξαρτάται από ρήματα αίσθησης (ὀρῶ, ἀκούω)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Ἡ πανήγυρις παρὰ πάντων ἀνθρώπων θαυμάζεται.

Πάντες ἄνθρωποι θαυμάζουσιν τήν πανήγυριν.